

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția:
Strada Academiei No. 6.
Administrația:
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

Abonament:
Exemplarul . . . . . 5 Lei
Pe un an . . . . . 200 Lei

PARTEA OFICIALĂ

No.2026—1930.

NUNTIATURA APOSTOLICA
IN ROMANIA

N. 6425.

DECRETUM DE NOVA ORDINATIONE DIOECESIS MAGNOVARADINENSIS GRAECI-RUMENI RITUS

NOS ANGELUS MARIA DOLCI
ARCHIEPISCOPUS TITULARIS HIERAPOLITANUS
IN SYRIA EUFRATENSIS,
ET IN ROMANIA NUNTIUS APOSTOLICUS

Cum in Apostolicis sub plumbo Litteris:
„Sollemni conventione“ Romae apud S. Petrum
anno Domini millesimo nongentesimo ac trigesimo,
die quinta mensis Junii, designata fuerit
Nostra Persona ad omnia executioni mandanda,
quae in dictis Litteris conventa et statuta sunt,
cum facultatibus ad id necessariis et opportunis:

Et cum, inter alia, provisum fuerit novae
circumscriptioni et ordinationi hierarchiae Diocesium
graeci rumeni ritus:

Ut ad effectum deducantur quae in Illis statuta
sunt et attinent ad ordinationem Dioecesis
Magnovaradinensis Rumenorum, vigore huius
Decreti decernimus ac statuimus:

Die decima quinta Augusti huius anni
Sollemnitate Assumptionis gloriosae Beatae
Mariae Virginis, erunt de iure et de facto
avulsae e praedicta Dioecesi Magnovaradinensi
una et triginta Paroeciae, quae adnecuntur
novae Dioecesi Maramureșensi et undeviginti
Diocesi Lugojensi.

E contra, praedictae Dioecesi Magnovaradinensi
octoginta duae Paroeciae adjunguntur,
quae ab Armenopolitana Dioecesi seiunctae

NUNTIATURA APOSTOLICĂ
IN ROMÂNIA

N. 6425

DECRET DESPRE NOUA ARONDARE A DIECEZEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA

NOI ANGEL MARIA DOLCI ARHIEPISCOP
TITULAR IERAPOLITAN ÎN SIRIA EUFRATULUI
ȘI NUNȚIU APOSTOLIC ÎN ROMÂNIA

Deoarece prin Literile Apostolice „*Sollemni conventione*“ emanate sub pecetea de plumb
la Sf. Petru în anul Domnului unamienouăsutetrezeci,
ziua a cincia a luni, Iunie a fost designată
Persoana noastră pentru a da executare tuturor
celor cuprinse și statorite în menționatele Litere,
investit fiind cu facultățile necesare și utile
pentru aceasta:

Și deoarece, între altele, s'a provăzut și
noua delimitare și aranjare a ierarhiei Diecezelor
române unite:

Pentruca să se efectueze cele Acolo cuprinse
și referitoare la arondarea Diecezei române unite
de Oradea Mare, în virtutea prezentului decret
hotărîm și statorim:

În ziua de cincisprezece August al acestui
an, Sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului,
vor fi de drept și de fapt dismembrate din
amintita Dieceză de Oradea treizecișuina parohii,
cari se atașează noiei Dieceze a Maramureșului
și nousprăzece Diecezei Lugojului.

Dimpotrivă numitei Dieceze i-se încorporează
optzecișidouă parohii cari vor fi dismembrate
din Dieceza Gherlei, precum s'a sancționat
prin amintitele Litere Apostolice, și anume:

erunt, sicut praefatis Litteris Apostolicis sancitum est, scilicet :

„A Dioecesi Magnovaradinensi Rumenorum unam et triginta quae sequuntur Paroecias distrahimus easque novae Maramureşensi Dioecesi adjungimus: Arduşat, Borleşti, Fărcaşa, Sârbi, Tămaia, Bozinta-mare, Buşac, Săsari, Apatău, Cărăşeu, Crucişor, Culciul-mare, Lipou, Pomi, Popbicău, Roşiori, Valea-Vinului, Viile Sătmarului, Boghiş Oar, Doba, Petea, Vetiş, Chilia, Gereuşa, Hodişa, Homorodul de mijloc, Medişa, Necopoiu, Soconzăl, Stâna.

Item ab eadem dioecesi Magnovaradinensi Rumenorum undeviginti avellimus paroecias, idest: Nădlac, Semlac, Şeitin, Bârzava, Galşa, Giuliţa, Minişel, Minişul-de-sus, Nadăş, Şiria, Chereluş I., Chereluş II., Gurba, Şimand, Sinteamare, Bocsig, Buteni, Mocrea, Moroda.

Praefatae autem dioecesi Magnovaradinensi Rumenorum octoginta duas quae sequuntur paroecias adnectimus, quas ab Armenopolitana dioecesi separamus, videlicet: Boian, Blajea, Cehal, Hotoan, Păţăluşa, Păţalul-mare, Pir, Santău, Sărăuad, Săuca, Silvaş, Sudurău, Tăşnad, Zalnoc, Acâş, Cig, Craidorolţ, Eriu-Căuaş, Eriu-Meşentiu, Eriu-Sâncraiu, Satu-mic, Unimăt, Babţa, Becheni (Chieşd), Bicaz, Bobota, Corni, Corond, Curitău, Derşida, Giorocuta, Sighetul Silvaniei, Supurul-de-sus, Almaş, Cozniciul-de-jos, Criştelec, Doh, Mălădia, Măierişte, Marca, Porţ, Şumal, Ceheiu, Drighiu, Fizeş, Halmoşd, Iaz, Satu-mare în Sălaj (Nuşfalău), Plopiş, (Giumelciş), Săg, Valcăul-de-jos, Valcăul-de-sus, Bănişor, Cizer, Crasna-Petenia, Hurez, Mal, Marin, Peceiu, Pria, Stârciu, Şeredeu, Şimleul Silvaniei, Badon, Bocşaromână, Bădăcini, Căţelul, Căţeluş, Giurtelecul Şimleului, Periceiu, Recea, Siciu, Vârşolţ, Chilioara, Coşeu, Aghireş, Crişeni, (Ţigani), Gârceiu, Hereclean, Ortelec, Zălau.

Dioecis igitur Lugosiensis Rumenorum territorium augebitur per unionem undeviginti, quas supra diximus, paroeciarum a dioecesi Magnovaradinensi Rumenorum seiunctarum.

Datum Bucarestini, ex Aedibus Nuntiaturae Apostolicae, die decima sexta Julii Ann. Dom. 1930.

L. S. ss. *Angelus Maria Archieppus*
Nuntius Apostolicus.

Din Dieceza română unită de Oradea-Mare scoatem următoarele treizecişiuna parohii şi le atribuim Diecezei Maramureşului: Arduşat, Borleşti, Fărcaşa, Sârbi, Tămaia, Bozinta-mare, Buşac, Săsari, Apatău, Crucişor, Cărăşeu, Culciul-mare, Lipău, Pomi, Popbicău, Roşiori, Valea-Vinului, Viile Sătmarului, Boghiş. Oar, Doba, Petea, Vetiş, Chilia, Gereuşa, Hodişa, Homorodul de mijloc, Medişa, Necopoiu, Soconzăl, Stâna.

Tot asemenea dela aceeaş dieceză română unită de Oradea-Mare smulgem nouăsprezece parohii şi anume: Nădlac, Semlac, Şeitin, Bârzava, Galşa, Giuliţa, Minişel, Minişul-de-sus, Nadăş, Şiria, Chereluş I, Chereluş II., Gurba, Şimand, Sinteamare, Bocsig, Buteni, Mocrea, Moroda.

Numitei Dieceze române unite de Oradea-Mare îi adnexăm următoarele optzecişidouă parohii pe cari le dismembrăm din Dieceza Gherlei, şi anume: Boian, Blajea, Cehal, Hotoan, Păţăluşa, Păţalul-mare, Pir, Santău, Sărăuad, Săuca, Silvaş, Sudurău, Tăşnad, Zalnoc, Acâş, Cig, Craidorolţ, Eriu-Căuaş, Eriu-Meşentiu, Eriu-Sâncraiu, Satu-mic, Unimăt, Babţa, Becheni, (Chieşd) Bicaz, Bobota, Corni, Corond, Curitău, Derşida, Giorocuta, Sighetul Silvaniei, Supurul-de-sus, Almaş, Cozniciul-de-os, Criştelec, Doh, Mălădia, Măierişte, Marca, Porţ, Şumal, Ceheiu, Drighiu, Fizeş, Halmoşd, Iaz, Satu-mare, în Sălaj (Nuşfalău), Plopiş, (Giumelciş), Săg, Valcăul-de-jos, Valcăul-de-sus, Bănişor, Cizer, Crasna-Petenia, Hurez, Mal, Marin, Peceiu, Pria, Stârciu, Şeredeu, Şimleul Silvaniei, Badon, Bocşaromână, Bădăcini, Căţelul, Căţelus, Giurtelecul Şimleului, Periceiu, Recea, Siciu, Vârşolţ, Chilioara, Coşeu, Aghireş, Crişeni (Ţigani), Gârceiu, Hereclean, Ortelec, Zălau.

Teritoriul Diecezei române unite a Lugojului se va mări aşadară prin adnexarea celor nouăsprezece parohii mai sus înşirate, dismembrate din Dieceza română unită de Oradea-Mare.

Dat în Bucureşti în Palatul Nuntiaturii Apostolice, în ziua a şasesprezecea a lunii Iulie, Anul Domnului 1930. (L. S.)

ss. *Angel Maria Archiepiscop*
Nunţiu Apostolicu.

Nr. 1928/1930.

Concurs de primire la Sf. Teologie

Primirea în clerul diecezan pentru a completa locurile vacante în Seminarul nostru teologic se va face în ședința consistorială plenară pe care prin aceasta o convocăm pe ziua de 11 Septembrie crt. orele 10.

Pot petiționa numai tineri români uniți, cari au diplome de bacalaureat.

Cererile pentru primire se vor înainta până cel mult în 9 Sept. crt. seara și se vor prevedea cu următoarele documente:

- a) extras de botez;
- b) diplomă de bacalaureat;
- c) certificat de moralitate dela parohul propriu, care certificat va cuprinde și informații despre familia și moralitatea părinților aspirantului;
- d) certificat de moralitate dela catihetul care a predat aspirantului religiunea în cursul secundar.

CertIFICATELE de sub c. d. parohii și catihetii le vor trimite direct Ordinariatului s'au le vor preda aspirantului în plic sigilat.

Toți petiționarii în ziua de 11 Septembrie crt. la orele 8 dimineața se vor prezenta în persoană la Seminarul teologic din Oradea unde vor fi supuși vizitei medicale.

Oradea, 21 Iulie 1930.

No. 1930/1930.

Stipendii și ajutoare din fundațiunea Episcopului Radu

Comunicăm, că din fundațiunea Episcopului Radu, având un număr prea mare de bursieri, pentru anul 1930/1931 se vor acorda burse numai acelor tineri. cari și în anul școlar trecut au beneficiat de burse din acel fond și vor dovedi, că au avut o purtare morală exemplară și în studii au arătat rezultat îndestulitor. Cererile pentru a li-se acorda bursă și pe anul 1930/1931, însoțite de certificat despre studiile din anul trecut, le vor înainta Ordinariatului până în 5 Septembrie crt.

Oradea, 21 Iulie 1930.

No. 1927/1930.

Concurs la parohia Chilia

Pentru complenirea parohiei Chilia (districtul Codrului) care prin numirea On-lui Gheorghe Șinca la parohia Hirip a devenit vacantă, prin aceasta se publică concurs cu termenul de 1 Septembrie 1930.

Oradea, 21 Iulie 1930.

PARTEA NEOFICIALĂ

Episcopia Maramureșului

Pe baza Concordatului încheiat între S. Scaun și Statul român, trebuia să se înființeze pentru provincia noastră bisericească încă o episcopie în nordul țării. În stârșit, după multe frământări, noua episcopie a devenit fapt împlinit. Prin bula papală „**Sollemni conventione**“ din 5 Iunie 1930 s'au aranjat toate chestiunile de ordin administrativ punându-se în aplicare Concordatul. Noul aranjament intră în vigoare în ziua de 15 August 1930.

Sediul noiei episcopii.

În bula de executare a dispozițiilor din Concordat noua episcopie este numită: **Episcopia Maramureșului**, având sediul în **Baia-Mare** (jud. Satu-Mare).

Biserica parohială din Baia-Mare este ridicată la rangul de **biserică catedrală** cu hramul de mai înainte: „Adormirea Preacuratei Fecioare Maria“.

Administrarea noiei eparhii.

Incepând cu ziua de 15 August 1930, când intră în vigoare noul aranjament, episcopia

Maramureșului va fi pusă sub **administratura apostolică** a Preasfințitului Iuliu al Gherlei.

Cuprinsul noiei eparhii.

Episcopia Maramureșului va avea 239 parohii luate dela celelalte eparhii; și anume:

a) *Dela arhidieceza Blajului*, parohia: Boian (în Bucovina).

b) *Dela eparhia Orăzii*, parohiile: Arduș, Borlești, Fărcașa, Sârbi, Tămaia, Bozinta mare, Bușag, Săsari, Apalău, Cărășeu, Crucișor, Culciul mare, Lipău, Pomi, Popbicău, Roșiori, Valea Vinului, Viile Sătmăruului, Boghiș, Oar, Doba, Petea, Veliș, Chilia, Gereușa, Hodișa, Homorodul de mijloc, Medișa, Necopoi, Soconzel și Stâna.

c) *Dela eparhia Gherlei*, parohiile: Bârsana, Budești, Călinești, Cornești, Ocna Șugatag, Oncești, Sârbi, Văleni, Borșa, I, II, III, Repedea, Leordina, Moisei, Mănăstirea Moiseiului, Petrova, Vișeu de jos, Vișeu de mijloc, Vișeu de sus, Iapa, Rona de jos, Săpânța, Sărășău, Sighet, Berbești, Breb, Crăcești, Desești, Giulești, Sat-Șugatag, Vad, Bocicoel, Cuhea, Dragomirești, Ieud, Săcel I, II, Botiza, Glod, Nănești, Poieni, Rozavlea, Strâmtura, Șaieu, Bătarciu, Gherța

mare, Gherța mică, Halmeu, Tarna mare, Turf, Bixad, Boinești, Cămărzana, Călinești, Cerlege, Lechința, Moiseni, Negrești, Prilog, Racșa, Tășolt, Trip, Tur, Vama, Botiz, Iojib, Odorău, Satu Mare, Apa, Băbășești, Cicărlău, Ilba, Medieșul aurit, Potău, Seini, Someșeni, Viile Apei, Baia Mare, Băița, Groși, Firiza de sus, Mocira, Recea, Satu nou de jos, Tăuții de jos, Baia-sprîie, Chechiș, Chiuzbaia, Dănești, Dumbrăvița, Satu nou de sus, Șișești, Surdești, Berința, Capnicul de sus, Cernești, Coaș, Coruia, Copalnic, Copalnic Mănăștur, Măgureni, Preluca nouă, Preluca veche, Rușor, Buciumi, Buteasa, Giolt, Culcea, Curtuiuşul mare, Gaura, Nădara, Prislop, Remetea, Săcălășeni, Șomcuta mare, Varaiu, Bozinta mică, Finteușel, Lăpușel, Lucăcești, Mireșul Mare, Posta, Pribilești, Remeși, Satulung, Asuagiul de jos, Ausagiul de sus, Bârsăul de jos, Bârsăul de sus, Băița, Băsești, Gărdar, Mânău, Odești, Sălsig, Stremțiu, Tămășești, Someșuileac, Urminiș, Cehul Silvaniei, Mineu, Moși, Giurtelecul Hododului, Oarța de jos, Oarța de sus, Salașig, Aluniș (Someș Săplac), Benesat, Biusa, Cuceu, Cioara, Domnin, Inău, Nadeșul român, Noșig, Someș, Odorheiu, Șoimuș, Ulmeni (Șilimeghiu), Chelița, Chend, Năpradeu, Rona, Someș Guruslău, Tranis, Firminiș, Jibou, și Poptelec.

d) *Dela eparhia ruteană din Muncaciu*, parohiile: Bistra, Câmpulung, Coștiul, Crăciunești, Lunca, Poienile, Remeși, Repedea, Rona de sus, Ruscova, Sighet;

e) *Dela eparhia ruteană din Stanislau*, parohiile: Căcica, Câmpulung, Cernăuși, Coțman Hliboca, Pohorlăuși, Putila, Răduși, Rarancea, Sadagura, Sadău, Siret, Suceava, Storojineț, Vășcăuși, Vijnița și Zaslavna;

f) *Dela eparhia de Haidudorogh*, parohiile: Bercu, Cedreag Carei—Mari, Livada, Oradea. (ruteană) Peleşul, Porumbesti, Satu - Mare, Turulung și Peregul.

Noua arondare a celorlalte eparhii

1. *Eparhia Lugojului*, dela care nu s'a luat nici o parohie, primește din părțile arădane ale eparhiei de Oradea parohiile: Nădlac, Semlac, Șeitin, Bărzava, Galșa, Giulița, Minișel, Minișul de sus, Nadăș, Șiria, Chereluș I, Chereluș II, Gurba, Șimand, Sinteamare, Bocsig, Buteni, Mocrea și Moroda.

2. *Eparhia Orăzii*, în schimbul celor 31 parohii trecute la noua eparhie și a celor 19 trecute la eparhia Lugojului, se întregește cu alte 82 parohii luate dela eparhia Gherlei (partea de vest: Eriul și Sălajul), și anume, parohiile: Boian, Blagea, Cehal, Holoan. Pătălușa, Pătălul-mare, Pir, Santău, Sărăud, Săuca, Silyaș, Sudurău, Tășnad, Zalnoc, Acâș, Cig, Craidorolț, Eriu-Căuaș, Eriu-Meșențiu, Eriu-Sâncraiu, Satu-mic, Unimăt, Babța, Becheni (Chieșd), Bicz, Cobota, Corni, Corond, Curitău, Derșida, Giorcuța, Sighetul-Silvaniei, Supurul de sus, Almaș Coz-

niul de sus, Cristetec, Dob, Mălădia, Măieriste, Marea, Porț, Șumal, Ceheiu, Drighiu, Fizeș, Halmoșd, Iaz, Satu-mare în Sălaj (Nașfalău) Plopiș, (Giumelciș), Sâg, Valcăul de jos, Valcăul de sus, Bănișor, Cizer, Crasna, Crasna-Petenia, Hurez, Mal, Marin, Peceiu, Prie, Stărciu, Șeredeu, Șimleul-Silvaniei, Badon, Bocșaromână, Bădăcini, Cățelul, Cățeluș, Giuntelecul-Simleului, Periceiu, Recea, Sieni, Vârșolț, Chilioara, Coșeiu, Aghireș, Crișeni (Tigani), Fârceni, Hereclean, Ortelec și Zălău.

3. *Eparhia actuală de Gherla* își va mută sediul dela Gherla la Cluj și se va denumi pe viitor: **eparhia de Cluj și Gherla**. Biserica „Schimbării la față” din Cluj se ridică la rangul de *biserică catedrală*, păstrându-și și cea din Gherla acest titlu.

În schimbul parohiilor trecute la eparhia Maramureșului și la cea a Orăzii, eparhia de Cluj și Gherla primește 150 de parohii rupte din dieza Blajului, și anume, parohiile: Agriș, Bogdana, Bozna, Buciumi, Ciumărna, Răstolț, Răstolțul-deșert, Sângeorzul de Meșeș, Borza, Brusturi, Chechiș, Chendrea, Chichișa, Gălgău, L. poșia, Tihă, Trestia, Almaș, Băbiu, Bercea, Cutiș, Cuzăpla, Meșteacăn, Mierța, Sfăras, Sutor, Tăudu, Aghireș, Apahida, Ardeova, Arghiș, Baciu, Berind, Cămpenești, Căpușul mic, Chinteni, Cluj, Cluj-Corduş, Cluj Mănăștur I, Cluj-Mănăștur II, Cornești, Coruș, Dretea, Feiurdeni, Feleac, Florești, Gălășeni, Gărbău, Ghilău, Măcica, Mihăiești, Nădășe, Petrid, Popești, Răginoasa, Sâncreiul-Almașului, Sânicosară, Sânpaul, Someșeni, Stâna, Stobor, Suciag, Sumurdac, Sard, Tăuți, Ticu, Topa mică, Veche, Așchileul-mare, Dârgea, Panticeu, Sânmihail-Almașului, Strâmba, Ugruțiu, Voivodeni, Bociu, Bologa, Băișor, Cincea, Ciuleni, Fildul de jos, Fildu de mijloc, Fildul de sus, Hodiș, Huedin, Mărgău, Morlaca, Răchitele, Săcuieni, Vișag, Zam-Sâncraiu, Hășdate, Lita, Selicea, Vălișoara, Ciuilă, Boj, Cojocna, Corpadca, Desmir, Gădălin, Gheorgheni, Iucul de jos, Iucul de mijloc, Iucul de sus, Pală, Vișa, Călăcea, Căprioara, Cornuc, Elciu, Gărbou, Potelec, Recea-Cristur, Sărata, Băișoar, Cacova-Ierii, Făgetul Ierii, Iara, Măgura Ierii, Muntele Băișorii, Plauri, Poșaga de jos, Poșaga de sus I, Poșaga de sus II, Săcel, Sălciua de jos, Schiop, Surduc, Șu'u, Baia de Arieș, Bistra, Câmpeni, Cerlege, L. pșă, Mușca, Ponore, Filea de jos, Filea de sus, Abrud, Bucumșașă, Coroana, Roșia-montană, Sohodo, Mogoș-Bârleși, Mogoș-Cojocani, Valea Geoagelului, Sălciuța, Dumbava, și Râpa de sus.

4. *Arhidieceza Blajului* nu se completează cu alte parohii, în schimb însă își păstrează și pe mai departe jurisdicția asupra credincioșilor uniți (români și ruteni) din cuprinsul vechiului regat.

Vicariatul general al Rutenilor și Administratorul apostolic al Armenilor.

Ordinariatul noii eparhii va constitui, conform Concordatului, pentru cele 38 parohii

rulene un vicariat general; iar pe Armenii catolici din România bula papală îi supune unui Administrator apostolic cu reședința în Gherla. Acest administrator va fi ales de S. Scaun și supus direct aceluia.

Așa se prezintă noua împărțire a provinciei noastre bisericești, având o mitropolie și patru episcopii sufragane.

Conflictul din Malta și „Cartea Albă” a Vaticanului

Viața pașnicului popor maltez a fost tulburată în ultimii ani prin conflictul ce s'a ivit între autoritățile civile și ecclesiastice. În lumea politică internațională și în presa mondială este petrecută cu viu interes această chestiune de o importanță deosebită pentru interesele superioare ale Bisericii.

În presa românească, ziarul „Curentul” în Nr. ul din 11 Iulie cr. a publicat asupra acestei chestiuni un articol, pe care îl reproducem aci în întregime.

Roma, 8. — În ultima Alocuțiune Consistorială, Papa Piu al XI a pus în evidență „cauza malteză” reconfirmând în mod solemn „marea importanță” ce această chestiune o prezintă pentru pacea spiritelor și interesele superioare ale religiei.

După ce a arătat în ce consistă conflictul din Malta, Marele Pontif a reamintit „Cartea Albă” a Vaticanului în care se face o expunere oficială, documentată, a acestei chestiuni.

În rândurile poporului maltez, profund catolic, domnea de vreme îndelungată o pace religioasă pe care *deplina armonie de raporturi între autoritățile ecclesiastice și civile o făceau tot mai fecundă și binefăcătoare.*

Lord Strickland, — șeful „partidului constituțional”, și președintele consiliului de miniștri maltez, a rupt această armonie.

În alocuțiunea sa, Pontiful a ținut să declare că „furtuna din Malta nu a putut fi provocată nici de Sf. Scaun, nici de Episcopatul Maltez”.

Cartea Albă expune cauzele cari au dus la situațiunea de astăzi, a cărei vină ar cădea în întregime asupra lordului Strickland. Acesta *prin discursuri agresive, prin demonstrații anticlericale, prin primirea făcută celor trei episcopi protestenți, veniți la Malta să fie conferințe, și prin campania lui sistematică contra religiei catolice,* — a turburat adânc viața pașnicului popor maltez.

În fața acestei situațiuni, însuși guvernul britanic a recunoscut necesitatea unei cercetări din partea Sf. Scaun printr'un vizitator apostolic. În acest scop a fost însărcinat cu consimțământul chiar al guvernului

Credem că nu va întârziă prea mult nici numirea noului episcop, care va avea să îndeplinească munca grea a organizării, dela care va atârna bunul mers al noiei eparhii; de aceea, cu smerenie rugăm pe bunul Dumnezeu să păzească cu darul Spiritului Sfânt cetatea sa întărită.

britani: Monseniorul *Robinson*, — irlandez, și Nunțiu Papal în Australia.

Rezultatele acestei anchete ale Monseniorului *Robinson* au fost expuse într'un raport către Sf. Scaun, publicat în a doua parte a „Cărții Albe” și din care extragem părțile cele mai interesante:

Documentul XII

Raportul Monseniorului Pasquale Robinson către Secretariatul de Stat (16 Iunie 1929)

Numeroasele incidente, cari în trecutul apropiat au fost cauza de tulburare pentru pacea religioasă și civilă a pașnicului popor maltez, sunt rezultatul natural și inevitabil al alegerilor cari au avut loc în August 1927, când era la putere Lordul Strickland în calitate de prim-ministru.

Imi repugnă să vorbesc în mod nefavorabil de caracterul și conduita lui Strickland, cu atât mai mult cu atât mi a arătat cea mai mare prevenire în timpul recentei mele șederi în Malta; dar, din modul cum s'a comportat în trecut, se poate de duce că este foarte îndoelnic să se ajungă la oarecare pace și liniște în Malta, cât timp d-sa va rămâne la cârmă. Pentru o mai bună lămurire se poate aminti că în cursul celor 40 ani de viață politică, Strickland, care este acum în vârstă de 68 ani, a încercat totul și peste tot, ori unde a fost, și a trebuit întotdeauna să fie *rechemat sau îndepărtat.*

În 1889 a devenit *secretar șef* al Maltei dar s'a arătat atât de odios în noua sa sarcină, încât a fost scos din serviciu cu votul aproape unanim al consiliului guvernului fiind silit să părăsească insula în mijlocul huiduvelilor, aruncându-i-se pietre în tot parcursul până la vapor. După aceea a fost înaintat *gubernator* pe rând al insulelor Leeward, al Tasmaniei, al Australiei Occidentale și al Galliei Nouă de Sud; și, în fiecare din aceste posturi, *lipsa sa de tact* a devenit evidentă, cum a observat ziarul *The Times* din Londra (13 Sept. 1917), când a părăsit ultimul post de guvernator.

La urmă s'a întors la Malta, întemeind așa zisul „partid constituțional” și după ce a condus *opozitia*

limp de șase ani, a devenit prim-ministru în August 1927, cum am mai spus. Din acel moment a aruncat insula în aceeași stare de frământări, ce caracterizează primul său regim, ca secretar-șef.

Cine este Lord Strickland ?

Strickland este fără îndoială un om cu caracter dominativ, dotat cu abilitate, inițiativă și curaj; dar chiar amicii săi remarcă felul său stângaci de a lucra, și imprudența sa care de atâtea ori s'a manifestat prin cuvinte și acțiuni.

Neîncrăzător în toți, cu excepția persoanei sale, Strickland nu vrea să știe de sfaturile altuia, și hotărăște totul dela sine, refuzând să discute sau să cedeze în ceva.

Mișel și fără scrupule, este fără nici o considerație pentru drepturile și sentimentele altuia, și ar sacrifica pe orice persoană, orice politică sau principiu pentru dragostea de putere, care e unica și înalta lui ambiție. Aceasta e cel puțin opinia exprimată în general în Malta de toți aceia cari sunt mai bine informați decât mine asupra lui.

E destul, pentru a dovedi aceasta, să menționez legea introdusă în curând de el, care scoate limba italiană din școale și din tribunalele, unde a fost totdeauna recunoscută ca limbă oficială. Această lege a fost un proiect scump lui Strickland, care a luptat patruzeci de ani, căutând orice ocazie pentru stărpierea limbii italiene din insulă.

De fapt, dela începutul vieții sale publice a demonstrat o tendință foarte anticlericală, chiar anticatolică cu privire la anumite chestiuni, de exemplu, cu privire la confiscarea bunurilor.

Anticaticismul lordului

Deși s'a lăudat mereu pe respectul ce-l are pentru autoritățile bisericești, Strickland le-a expus în ridicol în continuu publicului.

Ar fi destul de lung și dureros ca să cităm seria întreagă de lovituri, unele odată subtile și delicate, altă dată sălbatic și brutale, pe cari Strickland după ce a fost ales prim-mieistru le-a îndreptat contra celor mai sacre instituțiuni din Malta, necrușând nici pe venerații episcopi diecezani și ai țării, neezitând chiar să *inveciveze religia însăși*.

Această nefastă campanie a devenit fățiș mai acută în Iulie 1928, cu ocazia unei demonstrații publice anticlericale, organizată de Strickland. Se poate spune că a atins punctul culminant în Ianuarie 1929, când în ciuda autorităților bisericești competente a refuzat să-i permită plecarea din Malta părintelui Guido Micaloff, Conventual (călugăr).

Ancheta papală

În urma amestecului său fără rost în exercițiul jurisdicțiunii ecleziastice, Strickland a fost amenințat de a fi controlat de Parlamentul maltez și a reușit să scape de o înfrângere propunând ca un vizitator

apostolic să fie chemat pentru o anchetă asupra tuturor divergențelor ce se referă la relațiunile dintre Biserică și Statul din Malta. De abia Sfântul Scaun a a ceptat cererea lui Strickland și el s'a gândit să utilizeze misiunea delegatului în așa mod încât să avantajeze planurile sale politice și în această privință, prezintă Parlamentului la 6 Martie un „Act pentru a conferi anumite puteri delegatului apostolic spre a ancheta cu privire la anumite lucruri din Malta”.

La sosirea mea în Malta (3 Aprilie) primiam un exemplar al acestei legi împreună cu o comunicare din partea lordului Strickland, în care se spunea că pot să fac o asemenea anchetă publică în așa fel ca prestigiul Sf. Scaun să fie enorm de mărit și succesul misiunii Delegatului asigurat.

În ziua următoare (4 Aprilie), am informat pe lordul Strickland, de față fiind toți miniștrii, că consider actul (legea) menționat și inutil, și inoportun; și că dacă ar fi să devină lege sau nu, (fusese numai aprobat de Adunarea deputaților, nu însă și de Senat), eu nu înțelegeam să fac uz de el.

Refuzul meu de a fi încătușat, în orice mod, de o dispoziție abilă din partea Lordului Strickland a fost pentru dânsul o dezamăgire, pentru că el făcuse cunoscută intenția sa de a cita înaintea delegatului pe aceia cari, în orice chip, se arătasera contra sau criticasera politica și conduita ministerului său și ar fi dat în judecată și arestat ca șperjuri pe toți aceia, a căror mărturisire ar fi fost contestabilă. De altfel pregătise chiar o sală mare și-și adusese stenografi, polițiști și soldați pentru a asista la acest fel de Curte Marțială politico-religioasă inventată de dânsul. Când la urmă a fost convins că Delegatul apostolic nu poate fi constrâns și silit să urmeze asemenea metode, Strickland cu brutalitate hotărî să retragă din parlament Actul, înainte ca să fie adus în desbaterile Senatului.

Sabotarea Nunșului

După aceasta se pare că el pierduse orice încredere în opera Delegatului, iar în 6 Mai spuse în public, în prezența unor Canonici, că dânsul ignoră rațiunea venirii delegatului în Malta și ceea ce face acest din urmă.

Totuși Strickland profită se prezența Delegatului la Malta pentru a redacta câteva „note pentru un concordat”, etc.

Un examen superficial al acestor note ajunge pentru a înțelege mentalitatea lui Strickland, care vrea, cu toate mijloacele să aservească Biserica Statului și să reducă pe Episcopi și pe preoți la simpli impiegaji ai Guvernului.

Strickland știe că poporul din Malta are mare stimă pentru preoți, și mare respect pentru părerile lor, chiar în chestiuni ce nu sunt pur spirituale. Cu toate acestea a încercat, pe timpul ultimelor alegeri, (1927) să aibă ajutorul clerului.

Înțelegând că nu poate avea ajutorul clerului în alegerile proxime și văzând că atât timp cât clerul își va menține influența, va fi contra lui, — *Strickland a început acum prin mijloacele cele mai perfide să convingă norodul că el a fost veșnic finit de cler în ignoranță, și în mizerie, exploatându-l.* Ziarele lui Strickland, și nenumărate afișe murdare scrise în limba populară erau pline de asemenea minciuni grosolane, de insulte vulgare, de insinuări josnice, de expresii necuviincioase aruncate contra celor mai demni membri ai clerului și contra autorităților supreme eclesiastice ale țării. *În modul acesta Strickland spera să distrugă influența clerului asupra poporului și astfel să obțină o iargă majoritate la alegerile proxime.*

Politica lui Strickland este cu atât mai periculoasă cu cât scopurile sale anticlericale nu sunt cunoscute de majoritatea partizanilor săi.

Strickland caută să împrăstie toate bănuelile de antagonism contra Bisericii, — și-și ascunde atitudinea față de ea, spunând că pornește contra clerului în interesul religiei și al Bisericii: dându-și aerul că protejează pe catolicii din Malta contra înfrigurilor și imixtiunilor nepermise ale eclesiasticilor din afară; un pretext care se aseamănă îndestul cu aserțiunile lui Luther în timpul așa zisei Reforme.

Teroarea

Nu este exagerat să spunem că Malta este în prezent supusă unui regim de teroare și de despotism inchizițional, unde opoziția este dezarmată și ziarelor sale s'a pus căluș, Curțile amenințate justiția suspendată. Constituția în pericol. Țara în fierbere, Biserica și Reigia atacate pe față.

Din nenorocire politica anticlericală a lui Strickland n'a fost combătută la timp. Dar *poporul din Malta, ori cari ar fi ideile sale naționale, este încă în realitate un singur suflet și o singură inimă în*

tot ce atinge credința sa catolică și devoțiunea sa pentru Sf. Scaun.

Totuși aș fi de părere, *salvo semper meliori judicio*, că dacă Sfântul Scaun ar face cunoscut în mod public că desaproabă atitudinea lui Strickland către autoritățile eclesiastice, este cu neputință să nu producă efectul așteptat.

Și ar fi necesară o dovadă de desaproabare pentru a convinge pe Maltezi că Strickland nu este persona grata a Vaticanului cum prinde el, — și cum se crede. Orice demonstrație pozitivă prin care Sf. Scaun ar aproba acțiunea episcopilor de Malta și de Gëzo, dezaproabând politica și atitudinea lui Strickland către Biserică, este necesară pentru a contrabalansa ascendentul periculos și influența ce se străduiește să obțină prin el însuși prin propaganda sa și succesul său.

Cele mai bune elemente din Malta așteaptă ca o astfel de declarațiune să fie considerată ca o urmare a reîntoarcerii la Roma a Delegatului apostolic.

Până atunci, în afară de o declarație, care s'a sugerat să se facă un demers pe cale diplomatică pe lângă guvernul englez pentru a l face să înțeleagă limpede că *deși Strickland ia poziție de campion al imperialismului încercând să fie vie ura de clasă în Insulă, va ajunge la demoralizarea și exasperarea țărânimii*; că prin înfruntarea autorităților bisericesti îi va învăța să înfrunte și autoritățile civile, că o asemenea politică distrugătoare a și nimic linștea și pacea Bisericii ca și a poporului.

Dacă aceste adevăruri atât de simple ar fi expuse noului ministru al Coloniilor din Londra, el va înțelege ușor răul pe care Strickland îl pricinuește prestigiului și popularității Angliei în Malta, și pentru acest motiv, dacă nu și pentru altele, el ar putea declina orice răspundere pentru politica urmată de Strickland fie constrângându-l să o modifice, fie, dacă nu se poate aceasta, să găsească un mod spre a-l elimina, în linștea, de pe arena politică a Maltei.

Pentru zile grele

O vie mișcare s'a produs în rândurile preoșimei noastre pentru înlăturarea mizeriei ce-l așteaptă pe bietul preot, când nu va mai putea munci, precum și pe orfanii și văduvele de preot. Chestiunea pensiilor preoșesti este una dintre cele mai grele și mai arzătoare dintre chestiunile ce preocupă preoșimea din întreaga provincia noastră mitropolitană. S'au încercat și s'au propus diferite soluții dintre cari cea mai recentă este: *trecerea la fondul de pensii al Statului.*

Paralel cu această mișcare în legătură cu pensiile preoșesti s'a încercat înființarea de societăți pentru ajutorarea momentană a văduvelor și orfanilor de preot.

Așa s'a înființat la Șimleul-Silvaniei societatea „Familiiile preoșilor decedați” având și un fond de ajutorare momentană.

Preoșimea noastră din părțile Sătmăruului în adunarea generală extraordinară din 16 Iunie cor. a hotărât asemenea înființarea unei asociații de ajutorare reciprocă. *Păr. Gavril Pop*, din încredințarea adunării, ne-a trimis un apel către preoșime în această chestiune, pe care din motive neatărnătoare de noi, nu l-am putut publica până acum. Il publicăm aci pentru ca să judece și alții dacă e ducător la scop sau nu mijlocul de ajutorare momentană ce se recomandă și în felul cum se recomandă. Nouă ni se pare.

APEL

Preoșimea română unită a părților sălmărene, în adunarea ei generală extraordinară din 16 Iunie c. ocupându-se, între altele și de propunerile d-lui protopop Maior făcute în conferința districtului protopopesc al Orădiei, a aflat de bine să nu adereze la acelea propuneri. Ele au fost respinse pe de-a întregul parte ca nesuficiente, parte ca de-adreptul păgubitoare intereselor preoșești. Motivele, în caz de reclama-re, se vor publica.

Preoșimea acestor părți însă *imbrățișează cu drag suflet ideia unei asocieri, pentru a sări momentan cu vre-o sumă mai însemnată în ajutorul celor vizași.*

Văduvele noastre de regulă rămân cu familie mare; nu au nici un an de văduvie, și de aceea ajutorul momentan este foarte binevenit mai ales pentru văduvele de preot.

Alinarea momentană a multor suferințe ce se ivesc odată cu decedarea capului de familie, a făcut, ca să se asocieze aproape toate tagmele de intelectuali. Preoșimea acestor ținuturi încă este pătrunsă pe deplin de însemnătatea acestei asocieri și de scopul nobil ce-l urmărește.

De aceea în adunarea ei mai sus amintită, *unanim și cu multă însuflețire a hotărât înființarea unei astfel de asocieri mutuale a preoșimei*, însă aceasta independent de chestiunea aranjării penziunei preoșești, și nu în sensul conceput de d-l protopop Maior: cu statute cari prevăd eschideri, și cu un întreg aparat bancar pentru conducerea și provederea agendelor de asociere.

Preoșimea crede, că asociațiunea de ajutorare reciprocă *trebuie să aibă la bază altruismul și jertfa*, căci din jertfa tuturor, din contribuția benevolă ce o face cu drag suflet fiecare membru, se susține. Prin urmăre altruismul și ideia de jertfă trebuie să predomineze și în conducerea ei.

Preoșimea acestor ținuturi crede mai departe, că *cuvântul de onoare al fiecărui preot trebuie să aibă putere de statut*, dacă el este pătruns de importanța datoriei lui de a ajuta, și dacă înțelege pe deplin nevoia ajutorării momentane a văduvei și orfanilor de preot.

De aceea a hotărât, ca Asociațiunea să fie condusă în mod absolut gratuit, și ea să iee ființă în forma cea mai simplă: fără de nici un capital de fondare, și fără cotizații anuale statorite în mod anumit.

Fiecare membru la fiecare caz de moarte să fie obligat a achita în termen de câteva zile o anumită sumă ca ajutor momentan pentru văduva și orfanii celui decedat.

Pentru înscriere s'a fixat termenul de 30 de zile dela data publicării prin gazete a acestui Apel, după care urmează, ca membrii înscriși întrunindu-se în

Satu-Mare la o consfătuire, să fixeze — în raport cu numărul membrilor — suma ce va trebui să fie achitată de fiecare membru în termen de 20 de zile, pentruca astfel ajutorul numit „momentan“, să poată fi și făcut momentan în chiar primul caz de moarte, și el să poată fi plătit la mâna văduvei ori orfanilor de ambii părinți în chiar ziua înmormântării membrului decedat.

Tot acea consfătuire se va pronunța și asupra păstrării — probabil la Banca Națională — a sumelor incuse. Noi nu dorim procente mari după depunerea noastră; ci dorim, ca banii să fie în loc sigur, de unde fără nici o amânare sau formalități de abdicere să se poată ridica la momentul trebuincios.

Cu înscrierea membrilor și cu lucrările începutului am fost însărcinat subscrisul, care, prin aceasla adresez un călduros Apel către fiecare preot din eparhia Orăzii, ca să adereze la asociațiunea noastră.

Suntem oameni cu familie, pe care, din cauza vitregiei vremurilor, la un moment dat suntem nevoiți s'o lăsăm pe drumuri oricât am iubi-o. O mică răceală contrasă la vre-o înmormântare este chiar destul ca acest moment fatal să sosească fără doar' și poate. Noi ne-am odihnit atunci ca soldatul ce cade nebăgat în seamă pe câmpul de onoare, dar în zăpăceala generală ce urmează în familie după căderea noastră ajutorul momentan al celorlalți frați devotați va alina multe dureri, va curma multă neliniște, și măcar pentru un moment va usca multe lacrimi.

Să nu uităm proverbul vechiu: bis dat qui cito dat. Inscrierile să se trimită: *Oficiului parohial român unit de Vetiș poșta Satu-Mare jud. Sătmar.*

Gavril Pop
preot.

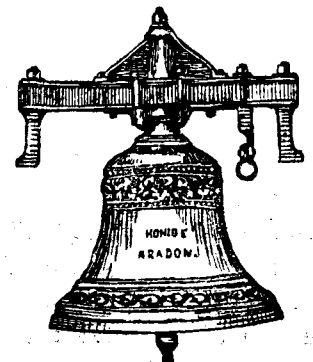
HÖNIG FRIDERIC

ARAD, SRTADA BARIȚIU 10-21.

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rechizite și scaune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotii. — Condițiuni avantajoase de plată.

Fondată
la anul 1840.

Advențiștii și viața viitoare.

Scopul omului nu este viața muritoare așa de scurtă și ticăloasă, ci viața viitoare de dincolo de mormânt. Cu atât mai însemnată este pentru noi chestia, ce soartă ne așteaptă într'aceea fază a existenței noastre. Față cu viața viitoare suntem aici pe acest pământ numai niște peregrini cari îndreaptă cu dor neîncetat privirea lor spre patria trainică în veci.

Adevărata religie nu ne lasă la îndoială despre viitoarea viață de veci. Mântuitorul nostru însuși ne-a lămurit, că la judecata cea din urmă cei răi vor merge în munca de veci, iar dreptii în viața de veci. Nu încape deci nici o îndoială, că este un loc de pedeapsă vecinică, adică iadul. (Mat. 25, 46).

Dar, durere, Advențiștii nu cred, că este un iad. Izraeliții și chiar Turcii cred cu noi, că este, Advențiștii îl resping. Chiar păgânii antici, Grecii și Romanii, urmând glasul minții sănătoase și sprijiniți poate de restul adevărilor descoperite neamului omenesc la începutul lui, au crezut într'un iad, într'un tartarug precum l-au numit. Cum vor putea Advențiștii să se justifice înaintea lui Dumnezeu că n'au crezut cuvintelor lui Cristos, că au respins un adevăr sfânt Evreilor, Turcilor și păgânilor? Cum trebuie să se înspăimânte fiecare creștin de o asemenea învățătură greșită! Într'adevăr. Cine nu se ferește de primejdie, va pieri într'ansa! Dacă închid Advențiștii ochii lor față de strașnica primejdie a iadului, cât de ușor vor cădea, vor pieri într'ansa. Nu trebuie oare să se teamă ei de cuvintele Domnului (Sf. Ioan 13, 18): Carele nu crede, iată osândit este, pentru că nu a crezut întru numele unuia născut Fiul lui Dumnezeu".

Cunoscut este că necredinciosul Voltaire, unul dintre acei filozofi francezi atești, cari au cea mai mare răspundere pentru strașnica revoluție franceză, a trăit fără să creadă în existența iadului. Dar, când era să moară, prietenii lui au înconjurat patul și casa lui și în ciuda rugămintelor lui n'au lăsat să vie la dânsul un preot cu sfințele taine spre a-l îngriji. Voltaire îi ruga sus și tare, să-i aducă pe un preot; răspunsul prietenilor era: „cu noi ai trăit, cu noi trebuie să și mori, dar fără preot“. Și ce s'a întâmplat? Acelaș Voltaire, care în timpul vieții sale și-a bătut joc de religie, pe patul morții și-a rupt degetele mușcându-le. Ce învățătură bună pentru noi! Să nu greșim ca Advențiștii! Să ne ținem de cuvintele sf. Ioan gura de aur: „Cine respinge iadul sau îl uită, nu se va feri de dânsul“. „În toate faptele tale să-ți aduci aminte de lucrurile cele din urmă și în veci nu vei păcătui“ ne povățuiește înțeleptul Sirah (7, 40), începutul înțelepciunii este frica lui Dumnezeu!

Sfânta scriptură ne vorbește de pedeapsa cea vecinică de vre-o 70 de ori, Noul testament de vre-o 30 de ori!

Dar ce așteaptă pe om după învățătura Adven-

tiștilor după moarte? Am zis la începutul articolelor despre Advențiști, că ei s'au desbinat între sine în mai multe secte, astăzi după judecata învățărilor teologi avem cel puțin șase astfel de despărțiri. Dar o învățătură o țin cu toții împreună, adică că sufletele îndată după moartea trupului vor cădea într'o stare de somn. Unii Advențiști învață mai departe, că după sosirea lui Isus pe acest pământ sufletele dreptilor vor învia spre a domni cu Cristos o mie de ani, sufletele păcătoșilor însă după părerea unor Advențiști atunci vor fi nimicite. După învățătura altor Advențiști sufletele celor răi se nimicesc îndată la moarte.

O astfel de învățătură fără pedeapsă vecinică place foarte mult păcătoșilor, dar Isus Cristos ne spune chiar de trei ori la sf. Marcu (9, 44, 46, 48) că în iad viermele nu moare și focul nu se stinge. De geaba Mântuitorul ar fi spus acele cuvinte păcătoșilor, dacă sufletele lor ori îndată după moartea trupeză ori mai târziu ar fi nimicite.

Și cum pot să creadă b'ejii Advențiști, că sufletele adorm după moarte. Bogatul în evanghelia sf. Luca, după ce murise, n'a adormit, ci în iad ridicându-și ochii săi, fiind în munci, a văzut pe Avram de departe și pe Lazar în sânul lui și a strigat: „părinle Avrame, miluește mă și trimite pe Lazar să-și întingă vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba mea, căci mă chinuesc în văpaia aceasta. Adică au murit toți trei, Avram, bogatul și Lazar, dar nici unul dintr'ânșii n'a adormit, bogatul însă a fost în iad și s'a chinuit în văpaia lui.

Advențiștii se înșală deci iarăși crezând în somnul lor după moarte și în nimicirea sufletelor rese.

Nici Cristos n'ar fi putut spune tâlharului celui bun pe cruce: „Amin zic ție, astăzi vei fi cu mine în rai“, (Luc. 23, 43) dacă sufletul tâlharului ar fi adormit după moartea lui.

Dar alt lucru este învederat din cele zise. Îndată după moarte sufletul este judecat și primește răsplata faptelor sale și celor bune și celor rele. Și așa să credem cu biserica catolică.

P. Felix Wiercinski S. I.

Anunț. Școala confesională română-unită din Șeilin județul Arad, pe anul școlar 1930—31 are nevoie de un învățător (eventual învățătoare) suplinitor, a cărui salariu va fi cel stabilit în legea învățământului primar de stat pentru învățătorii de aceasta categorie.

Intrucât în parohiile Diecezei noastre s'ar găsi absolvenți de ai școlii normale, cari ar dori să ocupe acest post, rog pe Mon. Domni preoți să binevoiască a le comunica acest anunț. Doritorii de a ocupa postul, rog să mă anunțe fără întârziere, în scris. Șeilin, la 11 Iulie 1930. Ioan Fizitea, învățător confesional român-unit.

CRONICI

Congresul universal al presei catolice.

În primele zile ale lunii Septembrie a. c. cu prilejul centenarului independenței naționale a Belgiei, se va ține la Bruxelles congresul universal al presei catolice sub patronajul Sf. Părinte. Cu această ocaziune se va aranja o expoziție internațională a presei catolice. S'au luat și măsuri ca presa catolică din toată lumea să participe la această expoziție. Invitări s'au trimis și presei noastre catolice românești. Comitetul de pregătire pentru adunarea materialului documentar s'a constituit la București, având președinte pe d-l M. Theodorian-Carada, iar ca secretar pe d-l Ioan Georgescu.

Grija Sf. Părinte pentru creștinii răsăriteni.

Sf. Părinte Papa Piu al XI-lea îndată după urcarea pe tronul papal a desemnat un episcop deosebit pentru străinii Franței, Mons. Șaptal, care a făcut mult bine pentru Rușii refugiați. În anul următor Sf. Părinte a înființat 4 eparhii pentru catolicii siro-malabarici în India. În 1924 a creat o Congreșune pentru afacerile răsăritene cu a specială comisiune pentru Rusia, care comisiune astăzi funcționează ca și o Congregațiune de sine stătătoare având în frunte pe P. S. Sa Episcopul d'Herbigny S. I. La 1926 a întemeiat în America de nord două eparhii pentru Ruteni; iar Bulgarilor catolici de rit răsăritean le-a dat un administrator apostolic în persoana P. S. Sale Curtiew. În 1928 a întemeiat la Charbin în China o administrație bisericească deosebită pentru toți catolicii de rit răsăritean din China. La 1923 în orașul Lille (Belgia) a întemeiat un Seminar rusesc sub conducerea Părinților Dominicani; la 1927 a întemeiat la Charbin un Seminar pentru catolicii tuturor riturilor. Asemenea și la Roma a întemeiat un Colegiu rusesc pentru viitorii apostoli ai Rusiei sub conducerea Părinților Iezuiți; tot aici a deschis un Seminar pentru Etiopia sub conducerea Părinților Capucini. Nu peste mult se va deschide la Roma un Seminar pentru toate eparhiile rutene, iar la Sofia un Seminar bulgăresc.

Ca seminariile proești să aibă un număr suficient de clerici, Sf. Părinte a deschis așa numitele seminarii mici pentru băieți ca d. p. la Atena în 1923, iar în 1927 la Cairo pentru Copții egipteni. Dar chiar și școalele laice ale răsăritenilor sunt ajutate din partea Sf. Părinte, ca d. p. școalele pentru copiii ruși la Bruxella, Paris, Berlin, Danzig și mai ales Colegiul Sf. Gheorghe din Namur. Nimeni în aceste școale nu este obligat să primească religionea catolică, ba se evită chiar orice ar putea avea aparența de silă religioasă.

„Sentinela Catolică”.

Sfinți de curând canonizați.

Biserica cea adevărată a avut și va avea întotdeauna sfinți. Cine ar putea să numere lungul șir al sfinților

Bisericii catolice. Cei mai decurând canonizați sunt: Caterina Thomas, Lucia Fillippini; următorii mucenici iezuiți: Ioan de Brebeuf, Gabriel Lalemant, Anton Daniel, Carol Garnier, Natale Chabanel, Iac Jogues, Renat Goupil, Ioan de la Lande apoi cardinalul Robert Bellarmine și părintele franciscan Teofil da Corte.

Nouii Cardinali. În Consistorul secret din 30 Iunie Sf. Părinte a creat cinci noi Cardinali, pe:

1. *Card. Sebastian Leme da Silveira e Cintra*, născut la 20 Ian. 1882; mitropolit la Rio-de-Janeiro (Brazilia);

2. *Card. Francisc Marchitti Selvaggiani*, născut la 1871 în Roma; dela 1923 secretarul Congr. de Propaganda;

3. *Card. Carol Rossi*, (carmelit), născut la 1876 în Pisa; asesor al S. Congr. consistorial.

4. *Card. Iuliu Serafini*, născut la 1867 în Bologna; secretar al S. Congr. a Conciliului.

5. *Card. Achile Liénart*, născut la 1884 în Lille, unde la 1928 ajunsese episcop.

Msgr. Ștefan Szabó noul Administrator apostolic al episcopiei latine de Oradea și Satu-Mare.

Bula „*Sollemni conventione*” din 5 Iunie 1930 prin care se pun în aplicare dispozițiile de ordin administrativ ale concordatului, cuprinde dispoziții privitoare și la episcopiile latine din România, toate sufragane mitropoliei din București. Cu privire la episcopiile de Oradea și Satu-Mare unificate aequae principaliter „*Katholikus Élet*” din Satu-Mare, în ediția specială din 28 Iulie, anunță că în fruntea episcopiei unificate, e numit ca Administrator apostolic fostul vicar capitular al diecezei de Satu-Mare Msgr. Ștefan Szabó.

Astfel, începând cu ziua de 15 August cr. Msgr. *Antoniu Mayer* nu mai e administrator apostolic. Cercurile catolice minoritare dau o deosebită importanță acestei împrejurări.

Cum combate „Oastea Domnului” sectele în Moldova.

Citim în revista „*Mitropolia Moldovei*” No. 6. „Moldova e frământată pe lângă tulburările calendaristice de următoarele rătăcirii sectare: *Advențiști, Evangheliști, Inochentiști* etc... Pentru combaterea lor s'a format și noua organizație „*Oastea Domnului*” după normele părintelui Trifa dela Sibiu... Scopul înființării acestei societăți este foarte frumos. În practică însă a devenit un cuțit cu două tăișuri. Membrii acestei societăți propovăduiesc și practică același trai auster dus până la habotnicie. Pentru aceasta cer locuri la oficierea divină și chiar la conducerea parohială. Când nu sunt mulțumiți și satisfăcuți, trec la sectanți. Așa s'a întâmplat în parohiile Udești și Ipătești din județul Suceava și în Dumbraveni, jud. Botoșani”.

Democrația în opoziție cere desarmarea, iar ajunsă la putere se înarmează. Zilele acestea a avut loc la Direcțiunea centrală a Educației populare din Uniunea sovietică, o conferință la care au participat delegații Comisariatului Instrucțiunii Publice, a sovietului revoluționar-militar și ai societății aero-chimice „Osoaviochim” și care s'a ocupat cu chestiunea învățământului militar în școlile primare și secundare. Delegatul Podoliak, care a reprezentat societatea aero-chimică, care urmărește răspândirea cunoștințelor militare în rândurile populației din Rusia Sovietică, a declarat că pregătirea militară a copiilor și a tinerețului în școlile primare și secundare, este insuficientă și necorespunzătoare nevoilor și principiilor de pregătire prerogimentară.

Directorul secțiunii din Moscova al Educației populare a declarat în cuvântarea sa că, munca militară în școlile sovietice, este în adevăr insuficientă și aceasta „se datorește lipsei de instructori, precum și învățătorilor, cari nu înțeleg îndeajuns importanța acestei munci”.

Reprezentantul școlilor din Tver, Klimovețki, a spus că în programul învățământului secundar ar trebui să mărească numărul orelor destinate instrucției militare. Aproape toți oratorii s'au declarat pentru adâncirea pregătirii militare în școlile inferioare și secundare, deoarece „fiecare școlar este un viitor luptător al Uniunii Sovietice”

Paștile în anul 1931. Sinodul bisericii ortodoxe a hotărât ca Paștile în 1931 să se prăznuiască la 12 April e, când se vor prăznuși și în biserica noastră.

Teroarea bolșevică. Cu ocazia celui de al 16-lea congres al partidului comunist din Rusia sovietică, care a avut loc în sala teatrului Mic din Moscova, biroul politic al partidului a expus diferite cartograme ilustrând viața politică și economică a Uniunii sovietice, precum și rezultatele obținute de regimul comunist în ultimii ani.

În diagramele speciale reprezentând reconstrucția agricolă și mersul colectivizării sunt arătate datele asupra numărului țăranilor pedepsiți pentru împotrivire la colectivizare. Numărul țăranilor cărora li s'a confiscat întreaga avere și cari în cea mai mare parte au fost deportați din Ucraina în regiunile nordice ale Uniunii Sovietice trece de două milioane. Numărul sentințelor de condamnare la moarte în legătură cu colectivizarea agricolă întrece zece mii.

Cea de a doua, și mai puțin interesantă și groznică cartogramă este aceea a ministerului de justiție. Din această cartogramă rezultă două fenomene caracteristice: creșterea crimelor și a teroarei. Statistica arată că numărul celor pedepsiți pentru crime politice

și penale este de 2.500.000. Așa dar, fiecare al 70-lea cetățean sovietic a fost pedepsit.

Publicație de licitație. Comitetul școlar al liceului „Em. Gojdu” publică licitație cu oferte închise pentru tencuirea și văruierea clădirii internatului. (26185 m²) din Strada Crișana No. 2. Ofertele închise și sigilate se vor prezenta comitetului școlar în ziua de 25 August orele 5 d. a. în cancelarie profesorilor. Se va anexa garanția de 5% din suma oferită. Informațiuni se pot primi zilnic la Administrația internatului (Strada Crișana No. 2).

Comitetul școlar

AVIZ.

Lucrurile de început de an la liceul „Em. Gojdu” din Oradea, se fac în ordinea următoare:

25—31 August: Inscrierile elevilor promoși în clasele II, III, IV, V, VI și VII și depunerea cererilor de admitere în clasa I.

1 Septembrie: Examenul de admitere în clasa I. (I. română și matematică.)

1—5 Septembrie: Examenele de corigență în toate clasele.

1—10 Septembrie: Examenele particulare.

5—10 Septembrie: Examenul de admitere în cl. IV—V. (I. română, I. franceză; istoria și geografia României și matematică.)

9—10 Septembrie: Inscrierea elevilor în cl. I. și a celor promoși prin corigență.

11 Septembrie: Inscrierea elevilor cl. IV.

Taxele de frecvență și de construcție sunt de lei 3200—plătite în trei rate. (Septembrie 1200 lei; Ianuarie 1000 lei; Martie 1000 lei.) Elevii cari doresc scutire parțială sau integrală de taxe, vor depune la direcțiune cu prilejul înscrierii o cerere de scutire, înzestrată cu certificatul de avere eliberat de comună și vizat de cel mai apropiat perceptor. Elevii repenți sau corigenți nu pot beneficia de scutire.

Cererile de primire în internatul liceului se trimet direcțiunii până la 25 August. Taxa de întreținere în internat este de lei 12.200. Elevii merituosi pot dobândi scutire parțială ori integrală de solvă. La înscrierea în școală elevii sunt obligați să plătească jumătate din taxă de întreținere.

În internatul liceului, Internatul „Jiga”, și „Seminarul unit-român” sunt în total 19 burse vacante (7, 5, 7) pentru cari pot concura elevii din toate clasele. Elevii clasei I, vor face un examen de bursă la 1 Septembrie, iar elevilor din celelalte clase bursele li se vor distribui în baza mediei anuale la studii și la purtare și în baza certificatului de avere. Cererile de bursă se prezintă la înscriere.

Direcțiunea.

BIBLIOGRAFIE

M. Theodorian-Carada, *Efimeridele* — Insemnări și amintiri, vol. I. Tip. „Capitalei”, București 1930. Prețul 120 Lei. Am fost anunțat de cu vreme că prin lunie cor, va apare o interesantă lucrare a distinsului autor d. M. Theodorian-Carada. Lucrarea este proiectată în mai multe volume. Volumul întâiu a și apărut și cuprinde memoriile autorului până la anul 1910. Cu o adevărată artă de a povesti autorul, un distins credincios al bisericii noastre și bărbat politic, ne zugrăvește evenimentele prin cari a trecut, bărbății mai de seamă ai vieții politice din din aceea vreme, precum și alți oameni cu cari a avut a face.

E de notat că autorul într'adevăr a avut ocaziune să vadă și să audă multe privitor la trecutul țării trăind în apropierea unchiului său Eugen Carada și a lui I. C. Brătianu.

În acest volum ni se înfățișează întreaga viață politică a României până în mijlocul anului 1910. Foarte prețioasă și bine nimerită este schițarea istoriei politice a României până la acea vreme, și care schiță servește cu adevărat ca și o „canava pe care sunt țesute întâmplările de care e vorba”.

Efimeridele d. M. Theodorian-Carada sunt o prețioasă contribuție la cunoașterea istoriei moderne a României. Fiecare român care se interesează de viața neamului său, le va cili cu plăcere și satisfacție.

În așteptarea celor ce vor urma, recomandăm cu căldură acest volum tuturor cititorilor noștri.

Dr. A. L. Tăutu, prof. de teologie. — *Temeliile dogmatice ale Unirii*. Tip. Ateneul, Beiuș 1930. Prețul 10 Lei. Broșura aceasta a Păr. Prof. Tăutu este binevenită acum când atâtea atacuri desparate se năpustesc asupra actului Unirii din 1700; când parohiile noastre sunt străbătute mereu de tofelul de agenți ai religiei „dominante”, cari încearcă cu dinții falși ai minciunii să roadă pecețile Unirii. În această cărticică va afla fiecare adevărul limpede asupra temeliilor dogmatice ale Unirii noastre cu Roma. Cele tratate în această broșură formează subiectul conferinței rostită în Cluj la 28 Februarie 1929 în cadrele Reuniunii „Sf. Maria”. Cititorii noștri cunosc foarte bine spaima ce s'a produs — pe urma acestei conferințe — între cei cu musca pe căciulă. La sfârșitul broșurii se poate cili răspunsul nimerit pe care autorul l-a dat faimosului preot prof. apostat Ioan Pașca, care pe semne a voit să-și facă merite în apărarea „ortodoxiei”, îngânând niște vorbe întortochiate și scuișând asupra bisericii care l-a crescut și l-a pus în rând cu oamenii.

Să nu lipsească din mâinile nimănu această broșură în care se expune pe înțelesul tuturor și logic adevărul curat asupra temeliilor dogmatice indiscutabile ale Unirii noastre cu Roma. Se poate căpăta la Seminarul teologic Oradea, Parcul Ștefan cel Mare 8.

Dr Victor Bojor. — *Maica Domnului dela Nicula*. Edit. Sfintei Mănăstiri dela Nicula. — Seria II. pentru popor a Bibliotecii din Gherla Nr. 10 — Gherla 1930. — Prețul 20 Lei. — Părintele canonic Dr. V. Bojor a avut fericita idee: să scrie monografia renumitei mănăstiri dela Nicula unde în fiecare an aleargă atâtea suflete să-și ale mângăiere. Cărticica aceasta va fi un bun îndrumător pentru toți cei cari vor cerceta aceasta mănăstire; cuprinde, pe lângă istoricul mănăstirii cu multe și frumoase clișee, și un bine prins tratat despre cultul marion — de mare folos pentru toți cinstitorii Maicii Domnului.

— *Acatistul Maicii Domnului*: Bibl. din Gherla, Seria II. pentru Popor. Nr. 9. — Gherla 1930. Prețul 10 Lei. — Acatistul Maicii Domnului în anii din urmă era cu greu de găsit deși cultul Maicii Domnului a luat un avânt mai puternic în rândul credincioșilor noștri. Golul acesta îl umple publicarea lui în broșură separată de către Păr. canonic Dr. V. Bojor. Il recomandăm tuturor cinstitorilor Maicii Domnului.

P. Felix Wiercinski S. I. *Ce este Societatea lui Isus?* Ce sunt Iezuiții? Edit. Societății lui Isus în România, Satu-Mare. Prețul 10 Lei. — Părintele Wiercinski cunoscut tuturor cititorilor revistelor catolice din țară, a tipărit această carte menită să lumineze pe cei cari se gândesc cu groază la Iezuiți ca la niște duhuri rele; și să învețe pe cei cari nu cunosc cine sunt Iezuiții, ca să-i cunoască după adevărata lor valoare. Mai ales pentru publicul românesc este foarte binevenită această carte pe care o recomandăm cu toata căldura, nădăjduind că va contribui la luminarea celor nepricepuți.

Anuarul liceului român unit de fete din Beiuș pe anul școlar 1928—9, publicat de Elisa Dr. Pavel, directoare. Remarcăm activitatea extra-școlară a corpului profesoral pe terenul social cultural și național. În cadrul Reuniunii Femeilor române din Beiuș condusă de profesoara D-na Angela Selăgia, profesoarele aranjează șezători atât în Beiuș cât și împrejurimi; conferințe, expoziții ș. a.

Toate profesoarele sunt membre ale Reuniunii „Sf. Maria” și dezvoltă o laudabilă activitate caritativă.

Nu încapă îndoială că printr'o astfel de activitate extra-școlară profesoarele acestui liceu se înfățișează elevilor ca modele vrednice de urmat.

Pregătesc iconostase cu icoane în stil bizantin și apusean executate în modul cel mai artistic, precum și tot felul de picturi pt. biserici și icoane în orice mărime.

Renovez iconostase vechi și auresc în aur veritabil, întreprind toate renovările în legătură cu pictura internă în cele mai avantajoase condițiuni.

La cerere mă prezint la fața locului cu planuri și devizuri. Atelier bine asortat cu tot felul de icoane gata.

IOAN BOGDAN
pictor bisericesc
ORADEA, STR. NOGALL No. 11.

